

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/32/2015
Identifikačné číslo spisu:	5814010014
Dátum vydania rozhodnutia:	09.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5814010014.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného H. X. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 6T 11/2014, na neverejnom zasadnutí 9. septembra 2015 v Bratislave, o dovolaní, ktoré podal obvinený H. X., prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Márie Vévurkovej, advokátky v Námestove, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2015, sp. zn. 1To 4/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného H. X. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 8. júla 2014, sp. zn. 6T 11/2014, bol obvinený H. X. uznaný za vinného zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona, § 138 písm. b/ Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

v Hruštine, časť Vaňovka a všade tam, kde sa zdržiaval v období od 23. augusta 2011 po súčasnosť, napriek zákonnej povinnosti vyživovať svoje dieťa, ktorá mu ako rodičovi vyplýva priamo zo Zákona o rodine v platnom znení, ktorej rozsah bol určený predbežnou otázkou a rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 15. februára 2012, č. k. 7P 24/2011-50, v zmysle ktorého mal prispievať na výživu maloletej dcéry H. E., nar. XX. H. XXXX, sumou 120 Eur mesačne do každého 15- teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky Y. E., nar. XX. A. XXXX, túto svoju vyživovaciu povinnosť neplnil ani v minimálnej výške, a to napriek tomu, že v období od 15. júla 2009 do 7. decembra 2013 podnikal na základe živnostenského oprávnenia a nezabezpečil si dostatočný príjem na platenie výživného, do 16. decembra 2013 nebol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, v období od 23. júla 2013 do 31. júla 2013 sa zamestnal v obchodnej spoločnosti Oravabau, s.r.o., pracovný pomer ukončil bez uvedenia dôvodu v skúšobnej dobe, v dôsledku čoho Y. E. požiadala Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o vyplácanie náhradného výživného, ktoré jej je vyplácané aj v súčasnosti, čím mu vznikol dlh na výživnom voči Y. E. vo výške 4 080 Eur.

Za to bol obvinenému H. X. uložený podľa § 207 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m/ Trestného zákona, nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 2 (dva) roky a 4 (štyri) mesiace, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obvinený H. X., ktoré zahlásil do zápisnice o hlavnom pojednávaní okresného súdu po vyhlásení rozsudku. Odvolanie smerovalo proti výrokom o vine a treste; podané odvolanie bližšie písomne neodôvodnil.

Krajský súd v Žiline uznesením z 3. februára 2015, sp. zn. 1To 4/2015, na verejnom zasadnutí podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného H. X. zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2015, sp. zn. 1To 4/2015, podal obvinený H. X., prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Márie Vevurkovej, 22. apríla 2015 dovolanie.

V dovolaní poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku, že hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

V písomných dôvodoch dovolania obvinený namietal, že verejné zasadnutie na Krajskom súde v Žiline dňa 3. februára 2015, sp. zn.: 1To 4/2015 bolo vykonané v jeho neprítomnosti, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky a došlo tak k porušeniu § 34 ods. 4 Trestného poriadku, § 293 ods. 8 Trestného poriadku v jeho neprospech.

Poukázal na to, že písomnou žiadosťou výslovne požiadal Krajský súd v Žiline o odročenie verejného zasadnutia, čo zdôvodnil tým, že v čase verejného zasadnutia nebude prítomný na Slovensku, ale sa bude zdržiavať v zahraničí. Napriek tejto žiadosti obvineného o odročenie verejného zasadnutia odvolací súd verejné zasadnutie vykonal v jeho neprítomnosti, a tým porušil okrem iného právo obvineného na spravodlivý súdny proces. Obvinený prítomnosť na verejnom zasadnutí dňa 3. februára 2015 neodmietol a ani nepožiadaval, aby sa verejné zasadnutie vykonalo v jeho neprítomnosti. Obvinený je toho názoru, že neexistovala prekážka, ktorá by odvolaciemu súdu bránila odročiť pojednávanie na iný termín aj s náležitým poučením. Svoju neúčast' na verejnom zasadnutí zo závažných dôvodov riadne ospravedlnil.

V dôvodoch podaného dovolania obvinený ďalej poukázal v súlade s ust. § 86 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona na účinnú ľútosť, na základe ktorej trestnosť činu zaniká aj vtedy, ak ide o trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona a páchatel' svoju povinnosť dodatočne splnil skôr, než sa súd odobral na záverečnú poradu. V tejto súvislosti uviedol, že tým, že odvolací súd vykonal verejné zasadnutie o odvolaní obvineného voči rozsudku súdu prvého stupňa v jeho neprítomnosti, bola obvinenému zmarená možnosť využitia inštitútu účinnej ľútosti, nakoľko obvinený nepredpokladal a ani nemohol predpokladať vzhľadom na poučenie v predvolaní na verejné zasadnutie na deň 3. februára 2015, že by odvolací súd mohol verejné zasadnutie vykonať v jeho neprítomnosti a zároveň aj rozhodnúť.

Obvinený uviedol, že svoju povinnosť zaplatiť výživné mienil splniť ešte pred tým, než sa odvolací súd odobral na záverečnú poradu. Nakoľko sa však nachádzal v zahraničí a zároveň písomne požiadal odvolací súd o odročenie verejného zasadnutia, bol v presvedčení, že ak si túto svoju povinnosť splní po príchode na Slovensko a zároveň tak učíní skôr, než sa odvolací súd odoberie na záverečnú poradu, trestnosť trestného činu obvineného zanikne (§ 86 ods. 1 Trestného zákona). Obvinený uviedol, že svoju povinnosť zaplatiť výživné splnil dňa 27. februára 2015 po návrate na Slovensko, keď prostredníctvom poštovej poukážky zaplatil Y. E. výživné za obdobie od 23. augusta 2011 do 27. februára 2015 v sume 5 160 Eur.

Obvinený vytkol odvolaciemu súdu, že predvolanie na verejné zasadnutie neobsahovalo, resp. nijako

nešpecifikovalo, aké je to „dostatočné ospravedlnenie“, nekonkretizovalo relevantné dôvody, pre ktoré súd môže verejné zasadnutie odročiť a namietať taktiež, že predvolanie na verejné zasadnutie neobsahovalo poučenie o tom, že súd môže verejné zasadnutie v prípade, že sa naň obvinený „bez dostatočného ospravedlnenia“ nedostaví, vykonať aj v jeho neprítomnosti. Predvolanie preto nie je možné považovať za predvolanie, ktoré by riadnym spôsobom obvineného upozornilo na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti. Obvinený sa riadil pokynmi a poučením na predvolaní, v ktorom sa nikde neuvádzalo, že by súd mohol verejné zasadnutie vykonať a rozhodnúť v jeho neprítomnosti.

Obvinený zdôraznil, že pod ťarchou hrozby straty možnosti zárobku požiadal odvolací súd o odročenie verejného zasadnutia, nakoľko má okrem vyživovacej povinnosti k maloletej H. E., nar. XX. H. XXXX aj ďalšie dve vyživovacie povinnosti k dvom maloletým deťom X. X., nar. X. G. XXXX a Q. X., nar. X. K. XXXX.

Vzhľadom k uvedenému obvinený namietať konanie na odvolacom súde, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, ktorým odvolací súd zamietol jeho odvolanie, nakoľko odvolací súd vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného a konal bez splnenia podmienok uvedených v § 293 ods. 8 Trestného poriadku. Bola preto podľa jeho názoru narušená zásada kontradiktórnosti konania, zásada rovnosti strán a právo obvineného byť prítomný pri prejednávaní jeho veci. Odvolací súd konal v rozpore so zákonom, v rozpore s procesnými ustanoveniami zaručujúcimi obhajobu obvineného a v rozpore s článkom 17 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil rozsudkom porušenie zákona v neprospech obvineného v ust. § 34 ods. 4 Trestného poriadku, v ust. § 293 ods. 8 Trestného poriadku a dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec prikázal odvolaciemu súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Námestovo, ktorá považuje dovolanie obvineného za nedôvodné, pretože nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku a podľa jej názoru je potrebné dovolanie postupom podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietnuť.

Pokiaľ ide o dôvody uvádzané v dovolaní, poukázala na odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu, ktorý sa dostatočne vysporiadal s otázkou ospravedlnenia obvineného, ktorý hodnoverným spôsobom neospravedlnil svoju neúčast' na verejnom zasadnutí.

Uviedla, že odvolací súd určil termín verejného zasadnutia na 8. júla 2014, predvolanie bolo obvinenému doručené 19. januára 2015 a v deň konania verejného zasadnutia bolo odvolaciemu súdu doručené podanie označené ako „žiadosť o odročenie“ z dôvodu, že obvinený je pracovne odcestovaný v zahraničí.

Podľa názoru prokurátorky boli splnené podmienky na vykonanie verejného zasadnutia odvolacím súdom bez prítomnosti obvineného. Nešlo o prípad, kde by verejné zasadnutie nemohlo byť vykonané v neprítomnosti obvineného (§ 293 ods. 6, ods. 9 Trestného poriadku).

Prokurátorka uznesenie odvolacieho súdu považuje za zákonné a správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) síce primárne zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku) a za splnenia podmienky, že obvinený využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku); dospel však k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku, pretože je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku.

Podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5 Trestného poriadku.

Podľa § 293 ods. 6 Trestného poriadku verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, alebo ak ide o trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku tvrdil, že sa verejné zasadnutie v konaní pred odvolacím súdom konalo v jeho neprítomnosti napriek tomu, že neboli na to splnené zákonné podmienky.

Úlohou dovolacieho súdu bolo preto posúdiť, či konaním pred odvolacím súdom, ktoré vyústilo do dovolaním napadnutého uznesenia Krajského súdu v Žiline, a to prerokovaním veci odvolacím súdom na verejnom zasadnutí bez prítomnosti obvineného, nedošlo k porušeniu jeho ústavne garantovaného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd; je treba však jednoznačne konštatovať, že odvolací súd nepochybil, keď vykonal verejné zasadnutie 3. februára 2015 v neprítomnosti obvineného.

Ustanovenie § 293 Trestného poriadku upravuje prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí. Nutnosť jeho účasti je potrebné posudzovať podľa toho, či súd podľa § 292 ods. 1 Trestného poriadku obvineného na verejné zasadnutie predvolal, alebo či ho len o verejnom zasadnutí upovedomil. Vychádzajúc zo zákonnej úpravy možno konštatovať, že predvolanie obvineného na verejné zasadnutie prichádza do úvahy v prípade nevyhnutnosti jeho osobnej účasti na verejnom zasadnutí a v ostatných prípadoch argumentum a contrario sa obvinený o účasti na verejnom zasadnutí len upovedomí (§ 292 ods. 1 prvá veta Trestný poriadok).

Obvineného súd na verejné zasadnutie spravidla predvoláva vtedy, keď považuje za nevyhnutné ho vypočuť, vyzvať k vyjadreniu k dôkazu vykonanému na tomto verejnom zasadnutí, alebo ho požiadať o bližšie vysvetlenie jeho odvolania. V ostatných prípadoch, keď osobná účasť obvineného na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu nie je nutná, sa obvinený o verejnom zasadnutí len upovedomí, a to ako osoba, ktorá svojim návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, resp. ako osoba, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Námestovo po vykonaní dokazovania 8. júla 2014 pod. sp. zn. 6T 11/2014, rozhodol rozsudkom, proti ktorému obvinený do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č. l. 209) zahlásil odvolanie, ktoré bližšie neodôvodnil. Predseda senátu krajského súdu dňa 15. januára 2015 (č. l. 223) určil termín konania verejného zasadnutia na 3. februára 2015 o 9.30 hod. Obvinený H. X. bol o verejnom zasadnutí upovedomený, čo preukazuje upovedomenie o verejnom zasadnutí (č. l. 224) a rovnako aj úprava predsedu senátu odvolacieho súdu (č. l. 223 spisu). Upovedomenie o konaní verejného zasadnutia bolo obvinenému doručené dňa 19. januára 2015, čo potvrdil vlastnoručným podpisom na doručke (č. l. 223). Dôvod na predvolanie obvineného odvolacím súdom nebol, pretože v konaní pred súdom prvého stupňa sa priznal k neplneniu si vyživovacej povinnosti (č. l. 207 spisu) a po vyhlásení rozsudku, podal odvolanie, ktoré dodatočne neodôvodnil, ani nedeclaroval, že má v úmysle dlžné výživné uhradiť.

Z predloženého spisového materiálu teda vyplýva, že obvinený bol riadne a včas upovedomený na verejné zasadnutie konané 3. februára 2015 a poučený v zmysle § 293 ods. 5 Trestného poriadku o možnosti konať verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného (č. l. 224 spisu - prvá veta upovedomenia), pričom neboli splnené ani podmienky pre postup podľa § 293 ods. 6 Trestného poriadku.

Podľa § 293 ods. 8 Trestného poriadku ak obvinený hodnoverným spôsobom ospravedlní svoju neúčasť

na verejnom zasadnutí a súčasne písomne požiada súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti, súd odročí verejné zasadnutie a určí deň, čas a miesto ďalšieho verejného zasadnutia.

Obvinený dňa 2. februára 2015 (č. l. 229), t. j. deň pred konaním verejného zasadnutia, zaslal poštou list s prípisom, v ktorom žiadal o ospravedlnenie neúčasti na verejnom zasadnutí a zároveň požiadal o odročenie verejného zasadnutia z dôvodu práce v zahraničí, pričom uvedené nijakým spôsobom nepreukázal (č. l. 228 spisu). Ani v tomto liste neavizoval uhradenie dlhu na výživnom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že obvinený neospravedlnil svoju neúčasť na verejnom zasadnutí z dôvodu práce v zahraničí hodnoverným spôsobom, a to nielen pokiaľ ide o akékoľvek predloženie (zdokladovanie) pracovnej zmluvy, resp. dohody a jej špecifikácie, ale ani pokiaľ ide o včasné ospravedlnenie. Hodnovernosť ospravedlnenia vyžaduje aj neodkladnosť jeho oznámenia potom, ako sa obvinený o dôvode, ktorý mu zabráni v účasti na verejnom zasadnutí, dozvedel. Ospravedlnenie obvineného o neúčasti na verejnom zasadnutí bolo doručené poštou v deň konania verejného zasadnutia pred jeho začatím, hoci o skutočnosti, že vykonáva prácu v zahraničí, musel vedieť skôr. Nič obvinenému nebránilo, aby trestnú kanceláriu (resp. Krajský súd v Žiline) telefonicky kontaktoval podstatne skôr (ihneď ako vedel, že pôjde do zahraničia) a ospravedlnil tak svoju neúčasť na verejnom zasadnutí včas. Sám totiž inicioval odvolacie konanie a ak mal záujem osobne sa verejného zasadnutia zúčastniť, prípadne využiť aj inštitút účinnej ľútosti, bolo jeho povinnosťou s odvolacím súdom komunikovať včas. O termíne konania verejného zasadnutia vedel už od 19. januára 2015 (č. l. 223 spisu).

Je preto zrejmé, že obvinenému bolo riadne a včas upovedomenie na verejné zasadnutie doručené a bol aj správne poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti, čím boli splnené podmienky pre konanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného (§ 293 ods. 5 Trestný poriadok), pričom svoju neúčasť na verejnom zasadnutí ani hodnoverne neospravedlnil (§ 293 ods. 8 Trestného poriadku). Krajský súd v Žiline preto správne vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného a jeho odvolanie proti rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku zamietol. Preto najvyšší súd konštatoval, že nie je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.